

2020-06-02

Till
Västervik Miljö & Energi AB och
Västerviks Kraft Elnät AB för kännedom
Kommunstyrelsen för kännedom
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av styrning och ledning i Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB

Ernst & Young AB (EY) har på uppdrag av lekmannarevisorerna genomfört en granskning med syfte att bedöma om Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB har säkerställt en ändamålsenlig verksamhetsstyrning, det vill säga i enlighet med lagar, regler och fullmäktiges beslut.

Den sammanfattande bedömningen är att Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB, utifrån revisionsfrågorna och granskningens omfattning, har en ändamålsenlig styrning och ledning av verksamheten. Bolagen genomför prognoser och analyser över kommande behov och återrapportering sker löpande vid styrelsemötena genom VD.

De mål som finns i ägardirektiven finns nedbrutna i bolagsspecifika mål och vidare till affärsområdesmål. Bedömningen är att det finns en tydlig koppling mellan ägardirektiven och bolagens mål. Kopplingen mellan de prioriterade områdena som finns i kommunens budget och bolagens mål är inte lika tydlig. I kommunens budget anges att de åtta områdena i visionen ska vara styrande för samtliga nämnder och bolag. Granskningen visar att det finns ett behov av att det i ägardirektiven tydliggörs vilka av kommunens prioriterade områden och mål som är relevanta för bolagen. Enligt gällande reglemente för intern kontroll för Västerviks kommunkoncern fastställs att nämnder/styrelser senast under november månad ska anta en intern kontrollplan för kommande år.

Med utgångspunkt i granskningens iakttagelser rekommenderas Västervik Miljö & Energi AB samt Västerviks Kraft Elnät AB att:

- Tydliggöra kopplingen mellan de prioriterade områden (som är relevanta för bolagens verksamhet) som fastställts i kommunens budget och bolagens mål.
- Säkerställa att reglementet och tillämpningsanvisningarna för intern kontroll efterlevs fullt ut.

Vi ställer oss bakom granskningens slutsatser och rekommendationer och överlämnar härmed granskningen för kännedom. Vi önskar **inte** skriftligt svar på rapportens rekommendationer utan uppföljning kommer istället ske vid kommande dialogmöte.

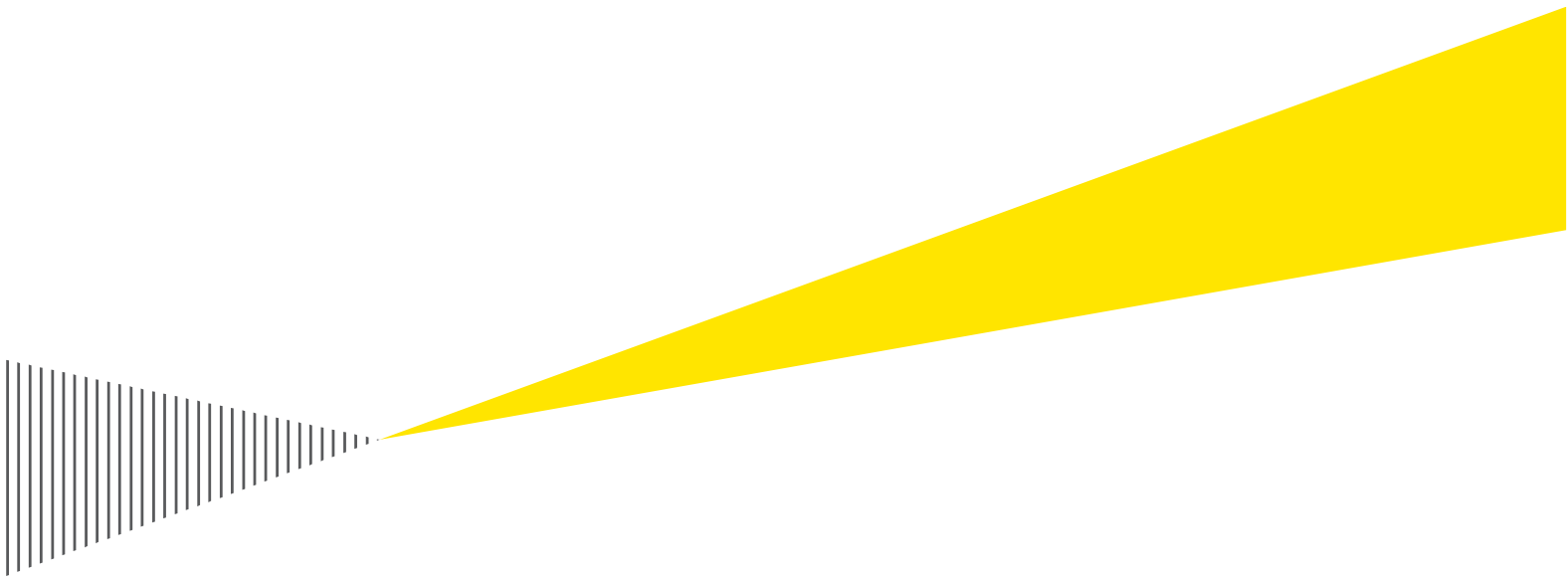
För Västerviks kommuns revisorer

Britt-Louise Åberg Källmark
Ordförande

Bilaga: Granskningsrapport – Granskning av styrning och ledning i Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB

Västerviks kommun

Granskning av styrning och ledning i
Västervik Miljö & Energi AB och
Västerviks Kraft Elnät AB

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Avgränsningar	4
2.4. Genomförande	4
2.5. Revisionskriterier.....	4
3. Granskningsresultat	7
3.1. Organisation.....	7
3.2. Målstyrning.....	7
3.3. Intern kontroll	9
3.4. Prognoser och analyser	10
3.5. Återrapportering till styrelse.....	11
4. Bedömning	12
Bilaga 1 - Källförteckning	14
Bilaga 2 - Kommunens budget 2020	15
Bilaga 3 - Mål i ägardirektiv och bolagets fastställda mål	18

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av lekmannarevisorerna genomfört en granskning med syfte att bedöma om Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB har säkerställt en ändamålsenlig verksamhetsstyrning, det vill säga i enlighet med lagar, regler och fullmäktiges beslut.

Granskningen besvarar tre revisionsfrågor. I nedanstående tabell framgår huruvida revisionsfrågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda. För närmare beskrivning av svaret på respektive revisionsfråga, se avsnitt 4.

Helt uppfyllt	
Delvis uppfyllt	
Ej uppfyllt	

Revisionsfråga	Bedömning
Har bolagsstyrelser fastställt mål och uppdrag för sin verksamhet?	
Genomförs analyser och prognoser av bolagens verksamhet?	
Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetet med intern kontroll?	

Vår sammanfattande bedömning är att Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB, utifrån revisionsfrågorna och granskningens omfattning, har en ändamålsenlig styrning och ledning av verksamheten. Bolagen genomför prognoser och analyser över kommande behov och återrapportering sker löpande vid styrelsemötena genom VD.

De mål som finns i ägardirektiven finns nedbrutna i bolagsspecifika mål och vidare till affärsområdesmål. Bedömningen är att det finns en tydlig koppling mellan ägardirektiven och bolagens mål. Kopplingen mellan de prioriterade områdena som finns i kommunens budget och bolagens mål är inte lika tydlig. I kommunens budget anges att de åtta områdena i visionen ska vara styrande för samtliga nämnder och bolag. Granskningen visar att det finns ett behov av att det i ägardirektiven tydliggörs vilka av kommunens prioriterade områden och mål som är relevanta för bolagen. Enligt gällande reglemente för intern kontroll för Västerviks kommunkoncern fastställs att nämnder/styrelser senast under november månad ska anta en intern kontrollplan för kommande år.

Med utgångspunkt i granskningens iakttagelser rekommenderas Västervik Miljö & Energi AB samt Västerviks Kraft Elnät AB att:

- ▶ Tydliggöra kopplingen mellan de prioriterade områden (som är relevanta för bolagens verksamhet) som fastställts i kommunens budget och bolagens mål.
- ▶ Säkerställa att reglementet och tillämpningsanvisningarna för intern kontroll efterlevs fullt ut.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommunala bolag utgör en väsentlig del av den kommunala verksamheten. Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. I detta ingår att kommunala bolag ska säkerställa att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Det innebär även att verksamheten ska bedrivas i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lika så ska bolagen säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen (ABL). Enligt ABL 10 kap. 3 § ska lekmannarevisorn granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Enligt God revisionsred i kommunal verksamhet har uppdraget samma innebörd som vid granskningen av kommunen med undantag för granskning av räkenskaperna. Granskningen av om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt utgår från ägarens beslut och direktiv samt ekonomiska ramar för bolaget. Direktiv kan vara bolagsspecifika eller koncernövergripande. De kan också precisera koncerngemensamma policys som ska omfatta bolagen.

I God revisionsred i kommunal verksamhet klargörs även att lekmannarevisorn och bolagets auktoriserade revisor är två bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så brett underlag som möjligt för sin bedömning i ansvarsfrågan avseende såväl verksamhet och styrning som räkenskaper och förvaltning. Uppdragen överlappar delvis varandra vid granskningen av den interna kontrollen, som båda har uppdraget att granska och pröva.

En ändamålsenlig ledning och styrning kan öka möjligheten att nå måluppfyllelse och att följsamhet sker till mål och riktlinjer fastlagda av fullmäktige eller i föreskrifter. Det ökar även möjligheten till en tillfredsställande uppföljning och kontroll.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB har säkerställt en ändamålsenlig verksamhetsstyrning, det vill säga i enlighet med lagar, regler och fullmäktiges beslut. Syftet är också att bedöma bolagsstyrelsernas arbete med intern kontroll.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har bolagsstyrelser fastställt mål och uppdrag för sin verksamhet?
 - Har bolagsstyrelser tillsett att målen är förankrade i verksamheterna?
- ▶ Genomförs analyser och prognoser av bolagens verksamhet?
- ▶ Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetet med intern kontroll?
 - Genomför ansvariga bolagsstyrelser löpande riskanalyser kopplade till intern kontroll?

- Hanteras riskerna på ett adekvat sätt?
- Sker det en ändamålsenlig uppföljning och återrapportering av den interna kontrollen?

2.3. Avgränsningar

Granskningen avser bolagsstyrelse och VD för Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB.

2.4. Genomförande

Granskningen grundas på dokumentstudier och intervjuer med VD och affärsområdeschefer för de kommunala bolagen. Samtliga intervjuade har getts möjlighet att sakgranska rapporten.

2.5. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av följande:

Aktiebolagslagen

Lekmannarevisorernas uppdrag är definierat i aktiebolagslagen 10 kap. Lekmannarevisorn skall granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Enligt 8. Kap. 4 § ska styrelsen svara för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen skall fortlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation. Vidare ska styrelsen se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Kommunallagen

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ansvarar nämnderna för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Enligt 10 kap. 1 § får fullmäktige i kommuner eller landsting, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. I samma kapitel 2 § anges att med ett helägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag där kommunen eller landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier.

Styrelsen ska ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag enligt 10 kap 2-6 §§.

Reglemente för den samordnade revisionen i Västerviks kommun

Reglementet är antaget av kommunfullmäktige och gäller från och med 2018-03-01. Enligt reglementet är revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) fullmäktiges och ytterst

medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Den övergripande revisionsuppgiften i kommuner är att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. Revisionsarbetet ska bedrivas med utgångspunkt från vad som anges i skriften "God revisions sed i kommunal verksamhet".

Kommunens budget 2020

Kommunfullmäktige antog den 26 augusti 2019 en budget för 2020 med ekonomisk planering 2021-2022, visioner, prioriteringar och resurser. I budgeten framgår kommunens Vision 2030 och de åtta prioriterade inriktningsområdena. Det anges att de åtta områdena i visionen ska vara styrande för samtliga nämnder och bolag. Inom respektive område formuleras mål och uppdrag som respektive nämnd och bolag ska konkretisera, utveckla och anpassa till sina respektive verksamheter, se bilaga 2.

Ägardirektiv 2020

Ägardirektiven för Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB beslutades av kommunfullmäktige den 27 januari 2020, och av respektive bolagsstämma den 16 mars 2020. I ägardirektiven beskrivs bl.a. föremål för verksamheten, bolagets ändamål med verksamheten, ekonomiska mål samt verksamhetsmål och uppdrag. I ägardirektiven finns även en beskrivning att bolagen ska följa kommunens utfärdade policyer, handlingsprogram, riktlinjer och anvisningar.

Reglemente för intern kontroll

Reglementet är antaget av kommunfullmäktige 2019-04-29 och gäller för Västerviks kommunkoncern. Syftet med reglementet är att kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, d.v.s. att med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer m.m.
- Möjliga risker ska inringas, bedömas och förebyggas

Enligt reglementet ska bolagsstyrelser organisera den interna kontrollen inom verksamhetsområdet. I detta ingår att dokumentera och anta regler och anvisningar utifrån den specifika verksamheten. Reglementet fastställer vidare att varje bolagsstyrelse har en skyldighet att genomföra risk- och väsentlighetsanalyser för verksamheten och under november månad varje år anta en intern kontrollplan för kommande år.

I tillämpningsanvisningar för kommunkoncernens arbete med intern kontroll framgår att de risker som identifieras i riskanalysen ska grupperas under någon av följande risker:

- ▶ Omvärldsrisk
- ▶ Verksamhetsrisk
- ▶ Legala risker
- ▶ IT-risk
- ▶ Risker i rapportering

Processen för arbetet med intern kontroll beskrivs nedan:

3. Granskningsresultat

I nedanstående avsnitt beskrivs de delar av bolagens verksamhet som är relevanta för att besvara revisionsfrågorna i avsnitt 2.2.

3.1. Organisation

Västerviks Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB är helägda dotterbolag till Västerviks Förvaltnings AB, vilket i sin tur till 100 % ägs av Västerviks kommun.

Verksamheten inom Västerviks Kraft Elnät AB bedrivs av systerbolaget Västervik Miljö & Energi AB, i affärsområdet Elnät.

Bolagets affärsområden är:

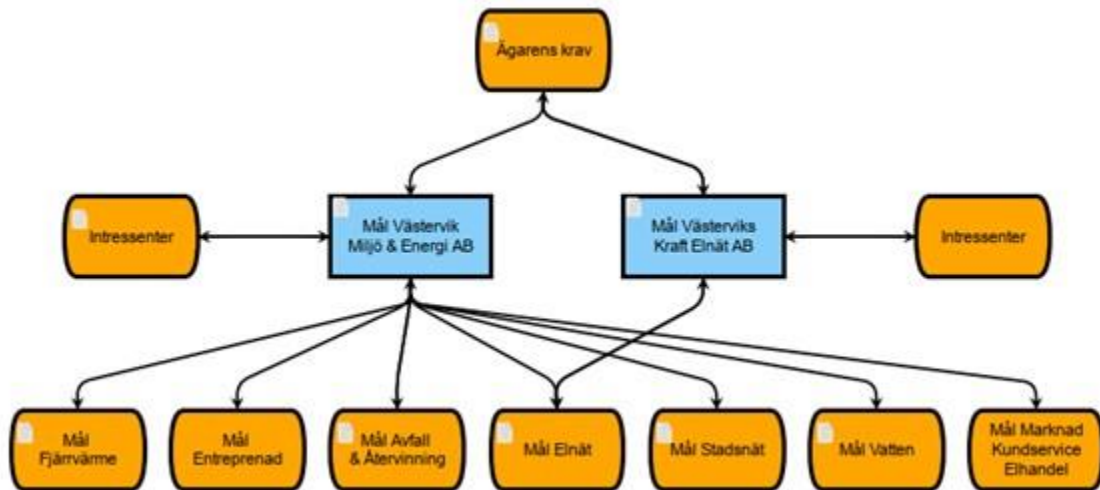

3.2. Målstyrning

Västerviks kommun arbetar efter Vision 2030 vilket framgår i 2020 års budget. Visionen utgörs av åtta prioriterade områden som ska vara styrande för samtliga bolag. Inom respektive område formuleras mål och uppdrag som samtliga bolag ska konkretisera, utveckla och anpassa till sina verksamheter.

Bolagens verksamhet styrs via moderbolaget, Västerviks kommuns förvaltning AB, och kommunfullmäktiges ägardirektiv. Det uppges att kommunens vision 2030 ses som en framtida utstakad väg/vision och bolaget har god kännedom om kommunens vision 2030 och de åtta prioriterade områdena. Bolagets egna mål ska fungera som ett verktyg för att uppnå visionens målsättningar inom de områden som är relevanta för bolagets ansvars- och kompetensområden. Det uppges även att bolaget säkerställer att de egna målen inte är motstridiga i förhållande till kommunens vision. Ägardirektiven beslutades av kommunfullmäktige den 27 januari 2020, och av respektive bolagsstämman den 16 mars 2020. Fram till att det nya ägardirektivet beslutas, arbetar bolagen efter ägardirektivet 2019. Vid intervju med representanter från bolaget uppges att ägardirektiven i vissa fall är svårtolkade.

Bolagen har tagit fram en process för målstyrning som beskrivs nedan:

Moderbolaget, det vill säga ägaren Västerviks Kommuns Förvaltnings AB upprättar årligen ägardirektiv för Västervik Miljö & Energi AB samt för Västerviks Kraft Elnät AB. I ägardirektiven finns bl.a. ägarens krav på avkastning och mål för bolagen.

Ägarens krav har brutits ned till bolagsmål av bolagsstyrelserna för Västervik Miljö & Energi AB samt Västerviks Kraft Elnät AB i samverkan med VD och VD:s ledningsgrupp. De bolagsspecifika målen har därefter brutits ned till respektive affärsområde. De bolagsspecifika målen och affärsområdesmålen är SMARTA mål¹ och tillhörande nyckeltal finns.

En mer detaljerad redogörelse över de mål som framgår i kommunens budget, ägardirektiv och av styrelsen beslutade mål för 2020 framgår av bilaga 2.

Uppföljning av mål

Uppföljningen av målen sker i måldokumentet i ledningssystemet ADD. Vid intervjuer framgår att affärsområdesvisa mål följs upp kontinuerligt vid exempelvis arbetsplatsträffar och liknande. Bolagens övergripande målsättningar följs upp vid ledningsgruppsmöten och redovisas i bolagens årsredovisning.

Uppdrag

I Västerviks kommuns budget för 2020 framgår att Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB ges i uppdrag att:

- ▶ bolagen tar ledningen när det gäller att ställa om Västerviks kommun mot ett mer hållbart samhälle.
- ▶ intensifiera arbetet med digitalisering och innovation.
- ▶ i ett nationellt perspektiv erbjuda konkurrenskraftiga taxor och kvalitativ service till kunder och kommuninvånare.

¹ Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska, Tidsatta och Ansvarsfördelade

Västervik Miljö & Energi AB ges i uppdrag att:

- ▶ utreda möjligheterna till en solenergiansättning.
- ▶ genom biogasverksamheten uppnå målet om en fossilbränslefri kommun.

Enligt fastställda ägardirektiv ska bolaget sträva efter en balanserad ekonomisk utveckling med utgångspunkt från bolagets uppdrag, investeringsbehov och ekonomiska risker. Den ekonomiska utvecklingen ska även ge en god ekonomisk bas för den framtida utvecklingen av bolagets verksamhet. I tabellen nedan presenteras avkastningskrav och självfinansieringsgrad gällande år 2020.

Bolag	Avkastningskrav 2020	Självfinansieringsgrad 2020
Västervik Miljö & Energi AB	4,5 %	64,0 %
Västerviks Kraft Elnät AB	8,0 %	100 %

I bolagens ägardirektiv återfinns ovan beskrivna uppdrag från kommunens budget. I Västerviks Miljö & Energi AB:s ägardirektiv finns följande uppdrag:

- Bolaget har genom biogasverksamheten även en viktig roll att uppnå målet om en fossilbränslefri kommun.
- Bolaget ska redovisa hur man kan kvalitetssäkra en framtida vattenförsörjning.

Uppföljning av uppdrag

Uppdragen följs upp vid ledningsgruppsmöten och redovisas för bolagsstyrelsen i samband med bolagens årsredovisning.

3.3. Intern kontroll

Bolagsstyrelsen beslutade den 28 maj 2019 att fastställa tre kontrollområden för 2020 och gav VD i uppdrag att till nästkommande styrelsemöte, redovisa en genomförd identifiering och kategorisering av risker enligt den riskmatris som finns i det uppdaterade reglementet för intern kontroll. Av sammanträdesprotokollet från den 25 september 2019 framgår det att det arbete som VD fick i uppdrag att utföra, kräver stora resurser och har därmed inte kunnat utföras. Styrelsen beslutar då att bolaget, till styrelsemötet i december, ska redovisa förslag på internkontrollplan. Bolagsstyrelsen beslutar den 11 december 2019 att godkänna internkontrollplanen för 2020 enligt redovisad riskanalys. I internkontrollplanen framgår bl.a. hur respektive process ska kontrolleras, med vilken frekvens, vem som är ansvarig för att genomföra kontrollen samt vem som ska ta del av rapporteringen.

I Västervik Miljö & Energi AB:s och Västerviks Kraft Elnät AB:s internkontrollplan för 2020 framgår tre identifierade kontrollområden:

- ▶ Intäktsprocessen
- ▶ GDPR
- ▶ Utsläppsvärden

De tre identifierade kontrollområden återfinns i erhållen riskanalys och har ett riskvärde (sannolikhet x konsekvens) över 9.

Bolagsstyrelsen uppges alltid ha varit involverad i arbetet med internkontroll. Framtagandet av internkontrollplan för 2021, inklusive bolagsstyrelsens delarbete, kommer att utföras i enlighet med kommunkoncernens uppdaterade reglemente för internkontroll.

Uppföljning

Uppföljningen av de kontrollmoment som framgår av internkontrollplanen för 2019 finns dokumenterade i Västervik Miljö & Energi AB:s och Västerviks Kraft Elnät AB:s styrelseprotokoll 2020-01-22. I protokollet redovisas utfallet av kontrollmomenten och vem som var ansvarig för kontrollen.

I samband med uppföljning av internkontroll 2019 beslutade styrelsen att återremittera redovisningen av kontrollområdet upphandling/avtal och ge VD i uppdrag att till nästa möte presentera en analys samt att presentera vilka åtgärder som kommer vidtas för att otillåtna direktupphandlingar inte ska ske.

Enligt kommunens reglemente för intern kontroll ska kommunstyrelsen senast i maj följa upp kommunkoncernens arbete med internkontroll. Vid granskningstillfället har kommunstyrelsen inte följt upp detta arbetet ännu. Av kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2019-04-15 framgår det att kommunstyrelsen beslutar att godkänna uppföljningen av den interna kontrollen 2018 för de kontrollerade delar i kommunkoncernens verksamheter.

3.4. Prognoser och analyser

Västervik Miljö & Energi AB är certifierade inom ledningssystem för kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (ISO 45001) och varje år sker en extern revision av bolaget. Resultatet presenteras i en extern ISO-revisionsrapport och sammanfattas i tre kategorier:

- ▶ Fara för liv och hälsa
- ▶ Allvarliga avvikelser
- ▶ Mindre allvarliga avvikelser

I den externa ISO-revisionsrapporten från oktober 2019 framgick att det fanns fem mindre allvarliga avvikelser. Exempel på avvikelser var att en gammal truck inte var med i underhållsplanen, att bolaget inte har kunnat visa att konfidentiell information skyddas i erforderlig omfattning och att informationen skyddas mot olämplig användning samt bristande uppföljning av avvikelser m.m. Det fanns inga avvikelser gällande fara för liv och hälsa eller som klassats som allvarliga avvikelser.

Bolaget tillämpar intern revision och tar årligen fram ett revisionsprogram. I revisionsprogrammet för 2020 framgår följande:

- ▶ Revisionsområden (huvudprocesser och teman)
- ▶ Tidpunkt för revisionen
- ▶ Vilka som ansvarar för revisionen

Fyra gånger per år genomför bolagsledningen "ledningens genomgång", enligt fastställd agenda. Exempel på punkter som finns på agendan är mål och handlingsprogram avseende kvalitet, miljö, arbetsmiljö och informationssäkerhet, uppföljning och kontroll samt risker och möjligheter. "Ledningens genomgång" dokumenteras.

Varje månad sker återrapportering av bolagens ekonomi, sammanställt i en ekonomirapport till kommunstyrelsen. I erhållen ekonomirapport för maj 2019 redovisas bl.a.:

- ▶ Resultaträkning
- ▶ Avvikelse för perioden
- ▶ Förklaringar till avvikelserna
- ▶ Prognos vid årsbokslut

3.5. Återrapportering till styrelse

Två gånger om året har bolagsstyrelsen så kallade utvecklingsdagar. Syftet med utvecklingsdagarna är att diskutera den framtida utvecklingen inom bolaget. De som deltar på utvecklingsdagarna är bolagsstyrelsen, VD, ekonomichef, affärsområdeschefer och övriga representanter från bolagsledningen. Moderbolaget, Västerviks Kommuns Förvaltning AB, bjuds enligt uppgift alltid in till styrelsens utvecklingsdagar.

Varje månad får bolagsstyrelsen rapportering om väsentliga händelser av bolagets VD i samband med styrelsemötet, under punkten "VD-rapport". Ekonomiska uppföljningar, analyser och prognoser sker löpande under hela verksamhetsåret och dessa redovisas vid bolagets styrelsemöten.

Varje år upprättas årsredovisningar för Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB. För respektive affärsområde upprättas delredovisningar och för monopolverksamheterna vatten och avlopp samt hushållsavfall inom affärsområdet Avfall & Återvinning, upprättas så kallade särredovisningar, i enlighet med krav i speciallagstiftning för dessa verksamheter.

Uppföljning av verksamhetsmål och uppdrag sker via ledningssystemet ADD, löpande under året till bolagets ledningsgrupp och mer formellt i årsredovisningen.

4. Bedömning

I nedanstående tabell finns kortfattade svar på granskningens revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Svar
<p>▶ Har bolagsstyrelser fastställt mål och uppdrag för sin verksamhet?</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Har bolagsstyrelser tillsett att målen är förankrade i verksamheterna? 	<p>Ja. Kommunfullmäktige har fastställt mål i ägardirektiven. Ägardirektiven är fastställda av bolagsstämman. Ägarens krav har brutits ned till bolagsmål av Västervik Miljö & Energi AB samt Västerviks Kraft Elnät AB i samverkan med VD och ledningsgrupp.</p> <p>De av styrelsen fastställda målen har även brutits ned till affärsområdesvisa mål. De nedbrutna målen har tagits fram av respektive affärsområdeschef tillsammans med respektive ledningsgrupp/motsvarande.</p>
<p>▶ Genomförs analyser och prognoser av bolagens verksamhet?</p>	<p>Ja. Varje år sker en extern revision och en intern revision av bolaget. Fyra gånger per år har bolagsledningen så kallade "Ledningens genomgång". Två gånger om året har bolagsstyrelsen så kallade utvecklingsdagar.</p> <p>Varje månad sker återrapportering av bolagens ekonomi, sammanställt i en ekonomirapport till kommunstyrelsen.</p> <p>Varje år upprättas årsredovisningar för Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB. För varje affärsområde upprättas delredovisningar och för verksamheterna vatten och avlopp samt hushållsavfall inom affärsområdet avfall & återvinning, upprättas så kallade särredovisningar, i enlighet med krav i speciallagstiftning för dessa verksamheter. Ekonomiska uppföljningar, analyser och prognoser sker löpande under hela verksamhetsåret och dessa redovisas vid bolagets styrelsemöten. Uppföljning av verksamhetsmål och uppdrag sker via ledningssystemet ADD, löpande under året till bolagets ledningsgrupp och mer formellt i årsredovisningen.</p>
<p>▶ Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetet med intern kontroll?</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Genomför ansvariga bolagsstyrelser löpande riskanalyser kopplade till intern kontroll? 	<p>Ja. Bolagsstyrelsen beslutade i maj 2019 att välja ut tre områden för internkontrollen 2020, i enlighet med föregående reglemente för arbetet med intern kontroll, under tiden det kommunkoncerngemensamma reglementet uppdaterades i april. Därför hanterades inte styrelsebeslutet i maj 2019 helt enligt det nya kommunkoncerngemensamma reglementet. Framtagandet av internkontrollplan för 2021, inklusive bolagsstyrelsens delarbete, kommer att utföras i enlighet med kommunkoncernens uppdaterade reglemente för internkontroll. Enligt reglementet ska bolagsstyrelsen senast i november månad anta en internkontrollplan för nästkommande år.</p>

- Hanteras riskerna på ett adekvat sätt?
- Sker det en ändamålsenlig uppföljning och åiterrapportering av den interna kontrollen?

De tre identifierade kontrollområden i internkontrollplan 2020 återfinns i erhållen riskanalys och har ett riskvärde (sannolikhet x konsekvens) över 9.

I internkontrollplanen för 2020 framgår även hur respektive process ska kontrolleras, med vilken frekvens, vem som är ansvarig för att genomföra kontrollen samt vem som ska ta del av rapporteringen.

Uppföljningen av de kontrollmoment som framgår av internkontrollplanen för 2019 finns dokumenterade i Västervik Miljö & Energi AB:s och Västerviks Kraft Elnät AB:s styrelseprotokoll 2020-01-22. I protokollet redovisas utfallet av kontrollmomenten och vem som var ansvarig för kontrollen.

Vår sammanfattande bedömning är att Västervik Miljö & Energi AB och Västerviks Kraft Elnät AB, utifrån revisionsfrågorna och granskningens omfattning, har en ändamålsenlig styrning och ledning av verksamheten. Bolagen genomför prognoser och analyser över kommande behov och åiterrapportering sker löpande vid styrelsemötena genom VD.

De mål som finns i ägardirektiven finns nedbrutna i bolagsspecifika mål och vidare till affärsområdesmål. Bedömningen är att det finns en tydlig koppling mellan ägardirektiven och bolagens mål. Kopplingen mellan de prioriterade områdena som finns i kommunens budget och bolagens mål är inte lika tydlig. I kommunens budget anges att de åtta områdena i visionen ska vara styrande för samtliga nämnder och bolag. Granskningen visar att det finns ett behov av att det i ägardirektiven tydliggörs vilka av kommunens prioriterade områden och mål som är relevanta för bolagen. Enligt gällande reglemente för intern kontroll för Västerviks kommunkoncern fastställs att nämnder/styrelser senast under november månad ska anta en intern kontrollplan för kommande år.

Med utgångspunkt i granskningens iakttagelser rekommenderas Västervik Miljö & Energi AB samt Västerviks Kraft Elnät AB att:

- ▶ Tydliggöra kopplingen mellan de prioriterade områden (som är relevanta för bolagens verksamhet) som fastställts i kommunens budget och bolagens mål.
- ▶ Säkerställa att reglementet och tillämpningsanvisningarna för intern kontroll efterlevs fullt ut.

Västervik den 2 juni 2020

Ulrika Stränge
Certifierad kommunal yrkesrevisor
EY

Emelie Duong
Verksamhetsrevisor
EY

Bilaga 1 - Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ VD
- ▶ Ekonomichef
- ▶ Affärsområdeschef fjärrvärme
- ▶ Affärsområdeschef vatten
- ▶ Affärsområdeschef elnät
- ▶ Affärsområdeschef stadsnät
- ▶ Affärsområdeschef entreprenad
- ▶ Affärsområdeschef avfall och återvinning

Dokument:

- ▶ Budget 2020
- ▶ Reglemente för intern kontroll med tillämpningsanvisningar
- ▶ Revisionsprogram 2020-interna revisioner
- ▶ Instruktion för mål och åtgärder på VMEAB
- ▶ Process för målstyrning VMEAB-VKEN
- ▶ Verksamhetsmål 2020 VKEN & VMEAB
- ▶ Extern ISO- revisionsrapport 2019
- ▶ Ledningens genomgång 2019-besvarade detaljfrågor
- ▶ Kompletta agenda-ledningens genomgång
- ▶ Måluppföljning 2019-VKEN
- ▶ Måluppföljning 2019 VMEAB
- ▶ Verksamhetspolicy VMEAB
- ▶ Ägardirektiv VMEAB 2019 och 2020
- ▶ Ägardirektiv VKEN 2019 och 2020
- ▶ Mål – affärsområde 2020
- ▶ Ekonomirapport VMEAB maj 2019
- ▶ Protokoll VMEAB (inklusive VKEN) 2019

Bilaga 2 - Kommunens budget 2020

Vision 2030

Västerviks kommun – Livskvalitet varje dag

Vår vision om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag. Ett samhälle där medborgarna känner glädje, tillhörighet och stolthet över att leva, arbeta och bo, gamla som unga.

Visionens åtta områden med mätbara mål

Utifrån visionens åtta områden har det formulerats mätbara mål och i detta arbete har de prioriterade inriktningsområdena varit vägledande för framtagandet av de mätbara målen. De åtta områdena i visionen är styrande för samtliga nämnder och bolag. Inom respektive område formuleras mål och uppdrag som respektive nämnd och bolag skall konkretisera, utveckla och anpassa till sina respektive verksamheter. För varje uppdrag skall det finnas en samordningsansvarig funktion.

1. Samverkan och innovation – för en tryggad välfärd
 - Antalet innovativa lösningar för en tryggad välfärd ska öka, till exempel genom digitala lösningar.
2. Kommunikationer – Närmare varandra och omvärlden
 - Ökad möjlighet för kollektivt resande inom kommunen, samt till och från kommunen.
 - Fiberanslutningsmöjligheter ska finnas i kommunen till 95 % år 2020 och till 100 % år 2022.
3. En attraktiv och trygg kommun där människor vill bo, jobba och leva
 - Vi ska vara bättre än snittet i mätningar av Nöjd Medborgar Index.
 - HME-index (Hållbart Medarbetar Engagemang) ska vara högre än rikssnittet.
 - Sjukfrånvaron ska vara minst 0,5 % lägre än riksgenomsnittet och lägre än föregående år.
 - Positivt flyttnetto.
4. Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling
 - Koldioxidutsläppen från kommunkoncernens tjänsteresor med bil har minskat med 5 % år 2020 jämfört med föregående år, mätt i kg CO2 per årsarbetare.
 - 100 % av kommunkoncernens verksamheter källsorterar år 2020.
 - Dricksvattenförbrukningen ska minska.

5. Ett näringsliv i tillväxt i en hållbar kommun
 - I mätningar av företagsklimatet ska vi vara bättre än föregående år (Svenskt näringsliv). Vi ska även delta i SKL:s Öppna Jämförelser: Företagsklimat
 - Antalet besökare ska öka.
6. Utbildning och kompetens i toppklass
 - Andelen elever som har slutbetyg i alla ämnen i åk 9 ska öka.
 - Meritvärdet i åk 9 ska öka.
 - Andelen invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning ska öka.
 - Eftergymnasial utbildning ska erbjudas med 2 500 platser år 2030. Delmål för år 2020 är 600 platser.
7. En rik och varierad kultur och fritid
 - Det kulturella utbudet ska öka.
 - Öka medborgarnas fysiska aktivitet.
 - Minska medborgarnas bruk av tobak och alkohol.
8. Alla är delaktiga och känner trygghet
 - I polisens trygghetsmätning ska Västerviks kommun vara bättre än snittet i polisområde syd.
 - Kommunen ska använda medborgardialoger i större utsträckning.
 - En årlig temadag med fokus på trygghet och säkerhetsfrågor ska genomföras.

Förutom ovanstående finns även finansiella mål:

- Resultatet för 2020 ska uppgå till minst 0,7 % av skatteintäkter och kommunal utjämning.
- Självfinansiera investeringar till 100 % (årets resultat + avskrivningar sett i ett femårsperspektiv). TjustFastigheter AB, Västerviks Bostads AB, och Västervik Miljö & Energi AB är undantagna. På grund av höga investeringsnivåer och låga resultat kommer det att vara svårt att nå självfinansieringsmålet de närmaste åren men på sikt ska investeringsnivåerna anpassas.

Andra viktiga prioriteringar

- Antalet projekt och konkreta åtgärder för en ökad samverkan externt och internt ska öka.
- Restiden till och från våra grannkommuner och viktiga regioncentra ska minska.
- Undersöka möjligheten för ökad solelsproduktion både på nya och ombyggda kommunala byggnader men även en eventuell solcellsanläggning enligt Kalmarmodellen.
- Undersöka möjligheterna för ett nytt utskott för tillväxt och hållbarhetsfrågor under kommunstyrelsen.

- Prioritera åtgärder som ger väsentligt bättre kommunal service och bemötande.
- Ha som målbild att positionera kommunen bland de 50 första i Svenskt Näringslivs företagsklimatsranking.
- Ha som mål att inom fyra år nå ett Nöjdhetsindex (NKI) på över 70 i SKL:s Öppna jämförelser Företagsklimat.
- Sträva efter ökade avkastningskrav på bolagen för att öka självfinansieringen av investeringarna.
- Undersöka möjligheterna för en bostadsgaranti för unga.
- Ta fram ett handlingsprogram för utveckling av landsbygden.
- Utveckling av servicepunkterna.
- Utredda framtida användning av Åby herrgård och aula.

Bilaga 3 - Mål i ägardirektiv och bolagets fastställda mål

Västervik Miljö & Energi AB	
Ekonomiska mål i ägardirektivet 2020	
Bolaget ska under varje given period sträva efter en genomsnittlig avkastning på totalt kapital motsvarande lägst 4,5 %.	
Bolaget ska självfinansiera investeringar till 64 %.	
Verksamhetsmål i ägardirektivet 2020	
Kvalitetsmålet är att i 2020 års företagsundersökning nå ett NKI- värde på minst 70.	
Miljömålet är att årligen minska de totala nettoutsläppen av CO2-ekvivalenter.	
Arbetsmiljömålet är att årligen uppnå minst 97 % närvaro av total årsarbetstid.	
IT och informationssäkerhetsmålet är att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet.	
Bolagets fastställda verksamhetsmål 2020	
<i>Miljö:</i>	
- Att senast 2030-12-31 vara ett netto fossilbränslefritt företag.	
<i>Kvalitet och kundnytta:</i>	
- Att i kundattitydundersökningar uppnå ett NKI-värde för företag på 70 (resultat 2018 – 70).	
<i>Arbetsmiljö:</i>	
- Att årligen uppnå minst 97,0% närvaro av total årsarbetstid (friskhetstal).	
<i>IT- och informationssäkerhet:</i>	
- Att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS), omfattande alla informationstillgångar som hanteras inom bolaget.	

Västerviks Kraft Elnät AB	
Ekonomiska mål i ägardirektivet 2020	
Bolaget ska under varje given period sträva efter en genomsnittlig avkastning på totalt kapital motsvarande lägst 8,0 %.	
Bolaget ska självfinansiera investeringar till 100 %.	
Verksamhetsmål i ägardirektivet 2020	
Den genomsnittliga oplanerade avbrottstiden (SAIDI) ska vara under 50 minuter/kund/år.	
Nätförlusterna ska årligen understiga 3,5 %.	
Antalet kreosotimpregnerade elstolpar i nätet ska minska årligen.	
IT och informationssäkerhetsmålet är att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet.	
Bolagets fastställda verksamhetsmål 2020	
<i>Kvalitet och kundnytta:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Genomsnittlig oplanerad avbrottstid (SAIDI) ska vara högst 50 minuter per kund och år. 	
<i>Miljömål:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Nätförlusterna i bolagets elnät ska vara högst 3,5% per kalenderår. - Antalet kreosotimpregnerade elstolpar i bolagets nät ska minskas varje år. 	
<i>IT- och informationssäkerhet:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - Att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS), omfattande alla informationstillgångar som hanteras inom bolaget. 	